

A nyár illatai

Ez az évszak az illatok és a fények kiteljesedését hozza. A tavasz finom virágillatainak helyét átveszik a teltebb, érettebb, fűszeresebb, hosszabb ideig élvezhető illatok.

Manapság úgy érezzük, a tavasz csak egy villanás az évszakok váltakozásában, míg a nyár hosszabb ideig velünk marad. Nézzük hát, milyen növényeket válasszunk, ha a nappalt, de még inkább az enyhe nyári éjszakákat szeretnénk velük megédesíteni.

A hársfák (*Tilia*-fajták) a nyáresték ünnepei. Sárgás, finom illatú virágaik bogernyőben csoportosulva lefelé csüngenek a hártás murvalevelekhez kapcsolódva a fa koronájában. A kislevelű hárs virága a legértékesebb mézélő a hársfajok között. Jellegzetes közép-európai fák, utcák, parkok fásítására fajtáik is alkalmasak. Figyeljünk a méretére, ha szeretnénk a kertünkbe is ültetni egy hársfát.

A júniusi erdei kirándulásokon érdekes illatkeveréket érezhetünk, mert egy időben nyílik a bodza, a fehér akác és a fagyal. Közülük talán a **fekete bodza** (*Sambucus nigra*) a legintenzívebb illatú. Fehér vagy sárgásfehér, kicsi virágai sátorvirágzatba tömörülnek. Egész Európában elterjedt, vadon él, de sokfelé régóta termesztik is bokor vagy törzsös fácska formájában. Már fajtái is kaphatóak, melyeket a termés méretére, a lomb színére és a növény habitusára szelektáltak, így kisebb kertekbe is ültethetők.

A nyáresti szellő mindig édes, bódító illatot hoz a **japán lonc** (*Lonicera japonica Halliana*) bokra felől. Öt-hat méter magasra kúszik pergolákon, kerítések, falakon futtatva, de talajtakaróként is nevelhetjük. A sárgává színeződő fehér virágai júniustól nyílnak. Ültessük egy példányát a nyári kiülőnk mellé, nem bánjuk meg.

Ma már nincsen nyár levendula nélkül! A lassan megváltozó éghajlatunk egyre alkalmasabb ennek a mediterrán származású aromás félcserjének a termesztésére.

A **közönséges vagy angol levendula** (*Lavandula angustifolia*), a **hibrid levendula** (*Lavandula x chaytorae*) és a **provánszi levendula** (*Lavandula x intermedia*) számos fajtája kapható. Álfüzér-virágzata fajtától függően a fehér, a rózsaszín és a kék sokféle árnyalatában nyílik. Vágjuk vissza bokrait elnyílás után, így hosszú ideig megőrizhetjük formáját. Jellegzetes aromája nemcsak a virágok nyílásakor érezhető, hanem akkor is, ha finoman megdörzsöljük a leveleit.

Talán nincs is olyan kerttulajdonos, akinek ne lenne legalább egy tő rózsája. A **rózsza** (*Rosa* cv.) elvarázsol, rabul ejt, nemcsak virágának szépségével, de ha jól választjuk ki a fajtát, annak illatával is. Színben, típusban nagy ma már a választék, a nemesítők pedig még most is újabb és újabb fajtákkal jelennek meg. Ha hosszabb ideig szeretnénk élvezni szépségüket, válasszunk többször vagy folyamatosan, hosszabb ideig nyíló fajtát. A fajták nagy része csak egyszer nyílik, utána az ágyás elveszíti látványosságát. Egészítsük ki a rózsaaágyásokat nyári virágzású évelőkkel, például tűzesővel, kerti szarkalábakkal, küllőrojtjal, évelő díszgyertyával, sásliliommal, kerti macskamentával, ligeti zsályával és díszfüvekkel, köztük tollborzfüvel, vesszős kölessel. Keressük a rezisztens, a betegségeknek ellenálló fajtákat. A rózsaoajat az egyik legjobb aromaterápiás növényi kivonatnak tartják, és kozmetikai célokra is használják. A Kis-Ázsiából származó **damaszkuszi rózsza** (*Rosa x damascena*) illatos szirmaiból készítik a legjobb minőségű rózsaoajat.

A hársvirágzás a nyáresték ünnepe

Az esti szellő mindig édes, bódító illatot hoz a japán lonc bokra felől

FOTÓ: BOTANIKAI KFT.

A hagymás növények közül a Mexikóból származó **tubarózsza** (*Polianthes tuberosa*) viaszfehér füzérvirágzata a nyár második felében nyílik. Egészen különleges, édes illatúért érdemes ültetni még akkor is, ha fagyérzékenysége miatt gumóját késő ősszel, a hajtások leszáradása után száraz, védett helyre

Megváltozó éghajlatunk egyre alkalmasabb a mediterrán származású levendula termesztésére

Minden kertben érdemes helyet keresni egy-két tő fehér liliumnak

Nemcsak viráguk szépségével, de illatukkal is rabul ejtenek a rózsafajták

kell vinnünk. Illóolaját parfümök készítésére is használják, vágott virágként is értékesítik. Napos vagy félárnyékos helyen neveljük.

A nyári kertben mindig keressünk helyet egy-két tő **fehér liliumnak** (*Lilium candidum*). Harang alakú virágainak erős illata

betölti a teret, szobában nem ajánlott hosszú ideig egy légtérben tartózkodni vele, mert erős fejfájást okozhat. Dísz- és gyógynövényként már az ókorban ismert volt, természetették. A tisztaság és az ártatlanság jelképe ez a virág, gyakran kötötték belőle az ókor menyasszonyainak

virágcsokrait. *Szűz Mária* jelképeként templomok belső díszítésére használják. Olaját kedveli a parfümpipar. Napos, laza, kissé meszes, jó vízáteresztő talajba ültessük. Akkor lesz igazán szép, ha évekig egy helyen hagyjuk, nem ültetjük át. Ha kedvet kaptunk és szeretnénk a kertünkben nevelni, most, július–augusztusban ültessük el a gumóját.

Eddig évelőkről volt szó, de lássunk egy egyenyárit is, azok között az egyik legfinomabb illatú a perui kunkor vagy közismeretebb néven a **kertivanília** (*Heliotropium arborescens*). Tényleg vaníliaillatúak a sátorvirágzatai, melyeket a méhek és a lepkek is kedvelnek. Trópusi származású növény, fagyérzékeny. Ha a tavaszi fagyokat követően kiültetjük, egész nyáron és még ősszel is élvezhetjük illatát. Tápanyag- és fényigényes, az öntözéséről se feledkezzünk meg. Illatának intenzitása este még erősebb, mint nappal, ezért ültessük kaspókba, balkonládákba is, hogy közelebb legyen hozzánk a növény. Ha rendszeresen visszavágjuk elnyílt virágait, meggyorsíthatjuk az újabbak fejlődését.

Megyesi Éva